

Erasmus+

Розроблення освітніх програм – рекомендації щодо модернізації освітніх програм та навчальних планів у межах проектів програми Еразмус+ і національного законодавства

*Жанна Таланова,
д.пед.н., доц., с.н.с.
7 листопада 2019 р.*

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Erasmus+

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Більше відповідальності за **якість** результатів проектів Еразмус+ з розвитку потенціалу вищої освіти (СВНЕ), їх відкритість для світу з метою поширення та використання, посилення їх впливу та стійкості.

Платформа:

<http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects/>

Erasmus+

ВАЖЛИВО!

✓ План із контролю та моніторингу якості:

(1) процесу реалізації проекту

(2) заявлених результатів проекту

**зовнішнє та внутрішнє колегіальне оцінювання /
external and internal peer review*

Один з критеріїв оцінювання результатів проектів:
ефективність і результативність проекту в контексті
запровадження положень *Болонського процесу*

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Erasmus+

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Основи розроблення, модернізації та забезпечення якості освітніх програм за проектами Еразмус+

- ❑ Довідник користувача ЄКТС (2015 р.)
- ❑ Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (2015 р.)
- ❑ Tuning (<http://www.unideusto.org/tuningeu/>)
- ❑ CoRe2 project – “Competences in Recognition and Education 2” (www.core-project.eu)
- ❑ Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації (2014 р.)
- ❑ Методичні рекомендації для розроблення профілів ступеневих програм, включаючи програмні компетентності та програмні результати навчання (2016 р.)
- ❑ Методичні рекомендації щодо опису освітньої програми в контексті нових стандартів вищої освіти (<http://erasmusplus.org.ua/erasmus/54-materiali-here/1514-ceminar-metodychni-rekomendatsii-shchodo-opysu-osvitnoi-prohramy-v-konteksti-novykh-standartiv-vyshchoi-osvity-24-03-2017.html>)

Erasmus+

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Нормативно-правові основи розроблення, модернізації та забезпечення якості освітніх програм за проектами Еразмус+

- Угода про Асоціацію Україна-ЄС
- Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.)
- Закон України «Про освіту» (2017 р.)
- Перелік галузей знань і спеціальностей (2015) – ISCED
- Національна рамка кваліфікацій (2011 р.) – EQF LLL
- Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти (2016 р.)
- Стандарти вищої освіти

<http://erasmusplus.org.ua/erasmus/ka3-pidtrymka-reform/natsionalna-komanda-ekspertiv-here/materiali-here.html>

Erasmus+

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Розроблення освітніх програм / курсів LLL (освіти дорослих) – на основі запровадження ключових інструментів Болонського процесу, представлених у національному законодавстві:

компетентністний підхід і результати навчання
(*competence-based approach and learning outcomes*)

студентоцентрований підхід
(*student-centered approach*)

ЄКТС (ECTS)

рамки кваліфікацій (NQF) (EQF LLL 2017; QF EHEA 2018 – ЄКТС + результати навчання)

додаток до диплому (DS) (2018)

забезпечення якості (QA)

Національна рамка кваліфікацій:

(Постанова КМУ (2011, 2019 р.), Закон України «Про освіту»)

- **Вища освіта** – 6 (молодший бакалавр) – 7 (бакалавр)
– 8 (магістр) – 9 (доктор філософії / доктор мистецтв) – 10 (доктор наук – постдокторський рівень)
- **Категорії НРК:**
 - Інтегральна компетентність (коротка загальна характеристика, зрозуміла роботодавцям)
 - Знання
 - Уміння/навички
 - Комунікація
 - Відповідальність і автономія

Erasmus+

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Перелік галузей знань і спеціальностей (2015) – *ISCED / МСКО, EUROSTAT/Євростат*

- **29 галузей** (*27 вузьких галузей (Narrow field) за МСКО 2013; 22 вузькі галузі за Євростат*)
- **121 спеціальність** (*72 деталізовані галузі (Detailed field) за МСКО 2013; 79 деталізованих галузей за Євростат*)

(Таблиці відповідності «старих» напрямів, спеціальностей та нового переліку, МОН)

Освітня програма = **спеціальність** (фокус/орієнтація – загальна) / **спеціалізація** (фокус/орієнтація – спеціалізована)

Erasmus+

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Закон України «Про освіту»

Акредитація освітніх програм:

оцінювання освітньої програми на предмет

відповідності стандарту вищої освіти;

спроможності виконати вимоги стандарту та
досягти заявлених у програмі *результатів навчання*;

досягнення заявлених у програмі *результатів*
навчання

Erasmus+

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ / КАТАЛОГ :

Інформація про ЗВО

Інформація про освітні програми

- Загальний опис (профіль програми)
- Опис навчальних дисциплін / модулів (результати навчання, методи викладання та навчання, критерії оцінювання тощо)

Загальна інформація для студентів

Профіль програми

Загальна інформація.

A. Мета освітньої програми.

B. Характеристика програми.

C. Придатність до працевлаштування та подальшого навчання.

D. Стиль викладання.

E. Програмні компетентності.

F. Програмні результати навчання.

Erasmus+

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Закон України «Про вищу освіту»

Система внутрішнього забезпечення якості:

- 1) визначення *принципів та процедур* забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення *моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;*
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників та регулярне *оприлюднення* результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті закладу;
- 4) забезпечення *підвищення кваліфікації* педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;

Erasmus+

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Закон України «Про вищу освіту»

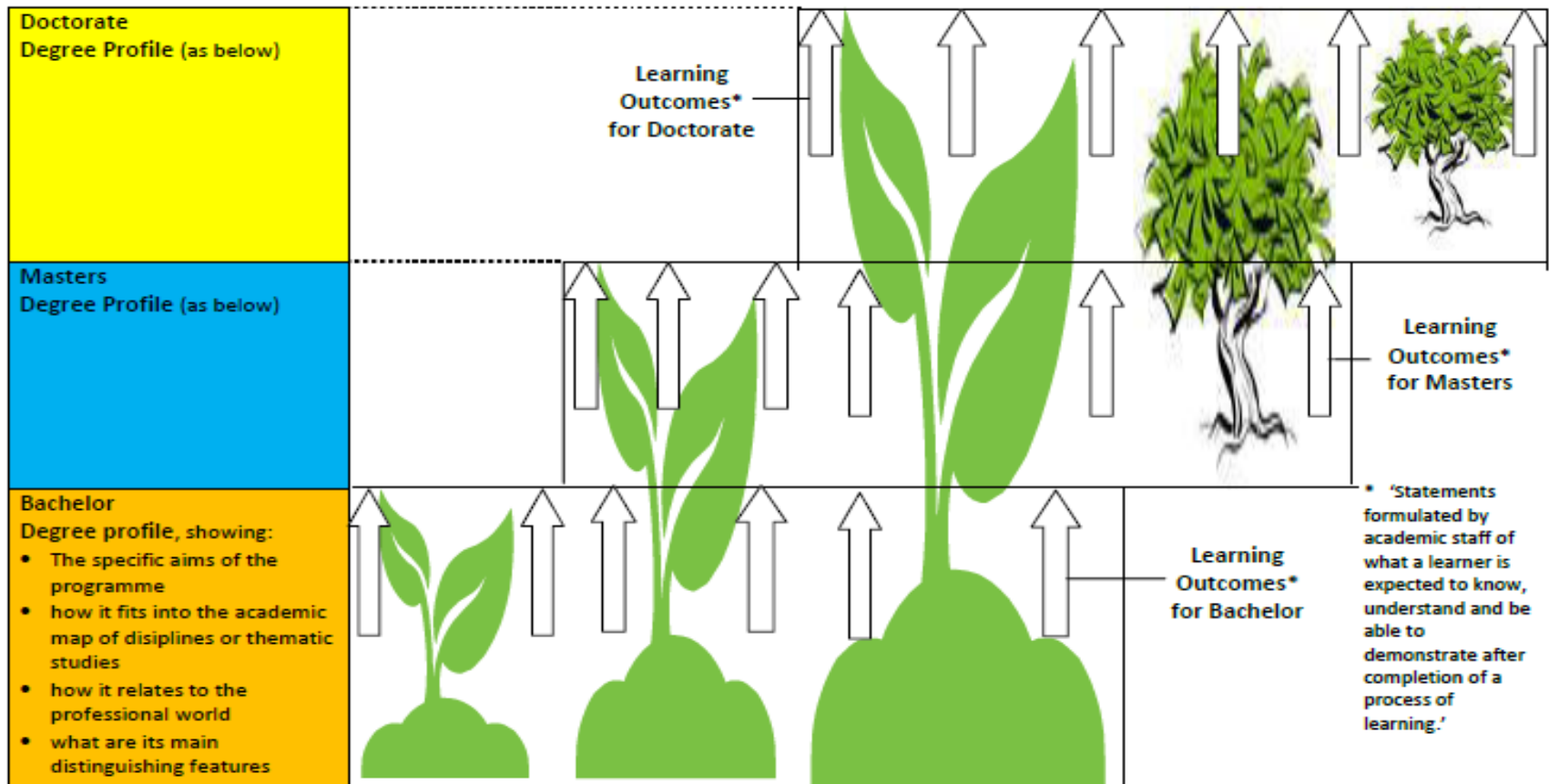
Система внутрішнього забезпечення якості:

- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників і здобувачів вищої освіти;
- 9) інших процедур і заходів

Компетентності та результати навчання

Competences: 'a dynamic combination of knowledge, understanding, skills and abilities [...] formed in different course units and assessed at different stages'

Erasmus+

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Рекомендації щодо модернізації освітніх програм за проектами Еразмус+ на основі підходів ЄПВО та національного законодавства

Методологія проекту ЄС Тюнінг:

- (1) Перевірка відповідності суспільним потребам, ресурсам ЗВО, консультації із зацікавленими сторонами, цікавість програми.
- (2) Визначення профілю освітньої програми.
- (3) Опис мети програми та результатів навчання.
- (4) Визначення загальних і фахових компетентностей.
- (5) Розроблення навчального плану.
- (6) Розроблення модулів і вибір методів викладання.
- (7) Визначення підходів до навчання та методів оцінювання.
- (8) Розроблення системи оцінювання якості освітньої програми з метою її постійного удосконалення.

Erasmus+

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Рекомендації щодо модернізації освітніх програм за проектами Еразмус+ на основі підходів ЄПВО та національного законодавства

Крок 1. Ініціація розроблення/модернізації освітньої програми та формування авторського колективу освітньої програми та визначення гаранта програми, передбачити постійну співпрацю з *роботодавцями* та *студентами* при підготовці програми.

Крок 2. Визначення потреби в освітній програмі – необхідності щодо модернізації існуючої або створення нової освітньої програми відповідно до вимог і запитів ринку праці, ринку освітніх послуг, особистості та суспільства.

Крок 3. Аналіз вимог і запитів роботодавців, випускників освітніх програм відповідної спеціальності (галузі знань) (Крок 2) і *професійних стандартів* (у разі їх наявності) щодо профілю фахівця (переліку необхідних і достатніх компетентностей).

Erasmus+

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Рекомендації щодо модернізації освітніх програм за проектами Еразмус+ на основі підходів ЄПВО та національного законодавства

Крок 4. Визначення переліку *компетентностей* фахівця, які необхідно розвинути/сформувані в процесі підготовки за освітньою програмою на основі результатів аналізу (Крок 3), що має складатися з *обов'язкових компетентностей* відповідно до *стандарту вищої освіти* (перелік компетентностей випускника за відповідною спеціальністю для відповідного рівня вищої освіти), та *додаткових компетентностей*, що визначають унікальність/відмінність/*міждисциплінарність* освітньої програми, з урахуванням результатів проекту ЄК Тюнінг і Національної рамки кваліфікацій, *досвіду європейських партнерів*

Крок 5. Визначення переліку запланованих *результатів навчання: нормативних* – відповідно до стандарту вищої освіти та *додаткових* – відповідно до переліку додаткових компетентностей.

Erasmus+

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Рекомендації щодо модернізації освітніх програм за проектами Еразмус+ на основі підходів ЄПВО та національного законодавства

Крок 6. Визначення *навчальних дисциплін/модулів*, що забезпечуватимуть досягнення запланованих нормативних і додаткових *результатів навчання*

Крок 7. Визначення форм атестації здобувачів вищої освіти за освітньою програмою відповідно до стандарту вищої освіти.

Крок 8. Визначення системи внутрішнього забезпечення якості освітньої програми.

Крок 9. Визначення *інституційної спроможності* ЗВО – вимагає консультацій з представниками адміністрації – забезпечити досягнення запланованих результатів навчання та їх оцінювання відповідно до форм атестації та системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Erasmus+

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Рекомендації щодо модернізації освітніх програм за проектами Еразмус+ на основі підходів ЄПВО та національного законодавства

Крок 10. Авторський колектив має «пов'язати» визначені **компетентності та результати навчання** з навчальними дисциплінами/модулями, тобто вирішити:

- у межах яких навчальних дисциплін/модулів будуть досягнуті навчальні результати, спрямовані на формування певних компетентностей;
- яким має бути зміст навчальних дисциплін/модулів;
- які навчальні дисципліни/модулі є **обов'язковими** (тобто «ядром» освітньої програми, що забезпечує нормативні результати навчання), які **вибірковими**, які – для **вільного вибору** студентів (25 %).

Erasmus+

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Рекомендації щодо модернізації освітніх програм за проектами Еразмус+ на основі підходів ЄПВО та національного законодавства

Крок 11. Визначення в кредитах ЄКТС обсягу **навчального навантаження** здобувача вищої освіти, необхідного і достатнього для досягнення **нормативних і додаткових** результатів навчання, з урахуванням загального обсягу освітньої програми у кредитах ЄКТС відповідно до стандарту вищої освіти та обов'язкового забезпечення резерву – не менше 25 % від загального обсягу освітньої програми в кредитах ЄКТС – на навчальні дисципліни для **вільного вибору** студентами:

(1) ідентифікація **видів навчальної діяльності** здобувача вищої освіти, спрямованих на досягнення здобувачем запланованих результатів навчання за навчальною дисципліною/модулем;

(2) визначення **навчального навантаження** здобувача для досягнення кожного запланованого результату навчання за видами навчальної діяльності

Erasmus+

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Рекомендації щодо модернізації освітніх програм за проектами Еразмус+ на основі підходів ЄПВО та національного законодавства

Крок 12. Визначення *стратегії досягнення* результатів навчання за освітньою програмою (організація освітнього процесу, забезпечення якості, співпраця з роботодавцями в контексті практики, стажування, працевлаштування, організація самостійної роботи, досліджень тощо).

Крок 13. **Обрання** належних *підходів, технологій і методів* викладання та навчання й оцінювання результатів по завершенні навчання за навчальною дисципліною/модулем; **ідентифікація** видів навчальних занять та інших форм освітнього процесу, в межах яких реалізуватимуться визначені види навчальної діяльності здобувача вищої освіти; **здійснення** розподілу часу між видами навчальних занять та іншими формами освітнього процесу (лекціями, практичними, лабораторними заняттями, семінарами, самостійною роботою тощо) за навчальною дисципліною/модулем, визначення та добір літературних та інших джерел з урахуванням Європейських партнерів

Erasmus+

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Рекомендації щодо модернізації освітніх програм за проектами Еразмус+ на основі підходів ЄПВО та національного законодавства

Крок 14. Складання авторським колективом *навчального плану* освітньої програми, який визначає перелік навчальних дисциплін/модулів та кредити ЄКТС відповідно до результатів навчання, логічну *послідовність* навчальних дисциплін/модулів та інших освітніх компонентів з урахуванням можливостей *академічної мобільності («вікна мобільності»)*.

Крок 15. Узгодження освітньої програми з відповідними кафедрами, підрозділами закладу та її затвердження Вченою радою та керівництвом

Erasmus+

Структура профілю навчальної дисципліни

- Ціль
- Характеристика (фокус – загальна, спеціалізована та особливості – мобільність, іноземна мова викладання тощо)
- Стиль викладання (підходи до викладання та навчання, методи, технології)
- Програмні компетентності та результати навчання
- Результати навчання за навчальною дисципліною/модулем

Структурно-логічна схема

Програ мні компете нтності/ результ ати навчанн я	Результат и навчання за дисциплін ою	Види навчальної діяльності, що формують навчальне навантаже ння здобувача вищої освіти*	Види навчал ьних занять	Методи, технолог ії виклада ння та навчанн я	Засоби навчанн я	Методи та критерії оцінюва ння

Erasmus+

Види навчальної діяльності, що формують навчальне навантаження здобувача вищої освіти – це практичні завдання, курсова робота, дискусії, презентації, есе, реферати, статті, лабораторні завдання, виступи, читання, опитування, дебати, рольові ігри тощо, що *спрямовані* на досягнення здобувачем запланованих результатів навчання та *потребують* певного часу (вимірюється в кредитах ЄКТС) для їх виконання здобувачем в межах різних форм освітнього процесу – навчальних занять (*лекція, семінар, практичне, лабораторне заняття тощо*), самостійної роботи, практичної підготовки, контрольних заходів.

Erasmus+

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Дякую за увагу!

Київ, вул.Бастіонна 9, 8 поверх, +380443322645/ 2866668

office@erasmusplus.org.ua www.erasmusplus.org.ua

Skype: erasmusplus_ua

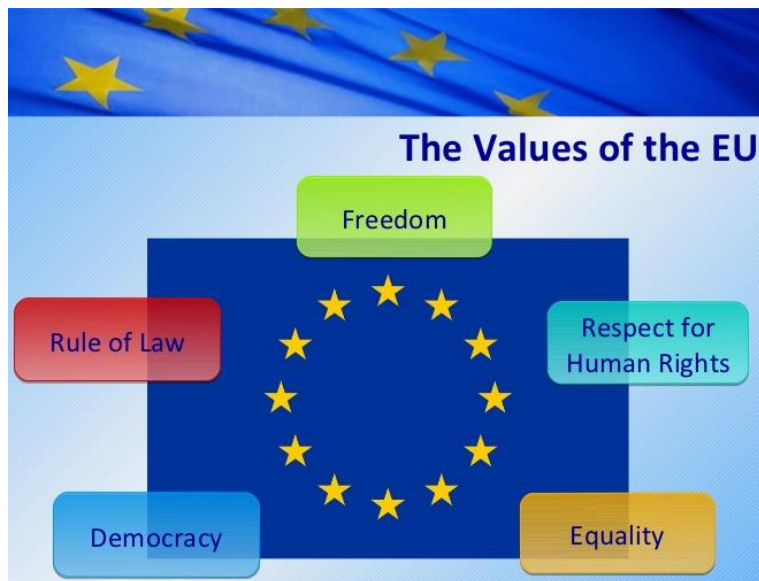
© При підготовці матеріалів використано презентації EACEA, HERE,
при будь-якому подальшому використанні матеріалів обов'язково вказувати джерело
Національний Еразмус+ офіс в Україні (проект ЄС)

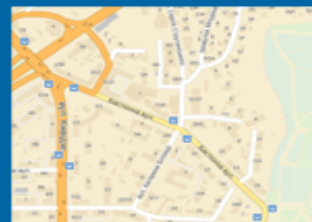
Follow us at Facebook:

National Erasmus+ Office in Ukraine&HERE team

Together we can make difference!

Contact

- 🏠 9 Bastionna Str., fl.8
Kyiv, 01014, Ukraine
- 📞 +38 (044) 286-66-68
- ☎ +38 (044) 332-26-45
- 🕒 Mon-Fri 9:30-18:00
- ✉ office@erasmusplus.org.ua
- 🌐 erasmusplus_ua

Looking forward to
fruitful collaboration and partnership!

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union